
Debata o systému vzdělávání představila jeho českou i francouzskou podobu

Debata o systému vysokoškolského vzdělávání představila jeho českou i francouzskou podobu

V předvečer kongresu Evropské asociace mezinárodního vzdělávání (EAIE) se odehrála řada setkání. Zajímavý seminář se konal 16. září 2014 odpoledne ve Francouzském institutu v Praze. Záštitu nad ním převzal velvyslanec Francie Jean-Pierre Asvazadourian a spoluorganizovala ho francouzská národní agentura pro mobility Campus France.

Po úvodním vystoupení Rachida Makhloufiho, ataše pro vědu a vysoké školy, a nové ředitelky Francouzského institutu Isabelle Guisnelové krátce promluvila i Béatrice Khaiatová, náměstkyně generálního ředitele Campus France.

V úvodním vystoupení *Systém vysokoškolského vzdělávání v ČR a jeho reformy* podal prorektor UK pro koncepci studia prof. Stanislav Štech interpretaci vývoje terciárního vzdělávání v ČR po roce 1989. Představil tři hlavní fáze tohoto vývoje. První označil jako období „návratu Humboldta“ (1990–1998), v rámci něhož byl prosazován ideál nezajímavého hledání pravdy v okamžiku, kdy byl tento ideál v západním světě paradoxně rozkládán tlakem na komercializaci a akontabilitu univerzit. Druhou fází označil jako dobu odstátnění vysokých škol (1998–2006), kdy posílení institucionální autonomie (při trvajícím nevyčíslené rozpočtové závislosti univerzit na státu) paradoxně znamenalo i lhostejnost státu k společenské funkci vysokých škol a v důsledku toho jakousi jeho „demisi“, pokud jde o koncepci terciárního vzdělávání. Třetí fází souhrnně nazval fází zlomu a nástupu neoliberální agendy (2006–), stejných receptů doporučených OECD a EK pro všechny země.

Neúspěšné reformy terciárního vzdělávání pak interpretoval jako důsledek tří hlavních překážek. Navržené reformy byly vnímány jako nepodložené empirickými důkazy, nebyly evidence-based (vysoké školy prokázaly dobré hospodaření, zvýšily počet absolventů a významně i výzkumné výsledky). Dále byly vnímány jako morálně nepřijatelné, protože jejich akceptace by znamenala zpronevěření se hlavnímu účelu univerzit – nezainteresovanému hledání pravdy, kultivaci občanské společnosti a přijetí instrumentální logiky užitekosti. A konečně byly psychologicky dehonestující – jejich podstata byla vyjádřením nedůvěry k akademické obci, jejíž členové náhle jako by ztratili legitimitu své činnosti a museli se obhajovat a nechávat kontrolovat.

V dalším průběhu semináře vystoupili také francouzští představitelé. Joëlle Courbièresová ve svém příspěvku velice přesně vysvětlila poměrně složitý systém francouzského vysokoškolského vzdělávání. Vztahy mezi velkými školami, univerzitami, speciálními instituty, vysokoškolskými univerzitními ústavami jsou obtížně srozumitelné a pro zájemce o studium je vhlad do nich důležitý. Rachid Makhloufi pak popsal francouzsko-českou spolupráci v oblasti VŠ a mobility. Daniel Frank z Technologického centra AV ČR zase zhodnotil českou a francouzskou účast na plnění 7. rámcového programu EU i společné projekty. Překvapivou informací pro mnohé bylo, že projekty s francouzskou účastí představovaly 55 % všech tzv. joint research projektů.

Za českou stranu představil Lukáš Levák z MŠMT francouzským partnerům velké české výzkumné infrastruktury a také priority v programu Horizont 2020. Podobně kolegyně z Domu zahraniční spolupráce MŠMT popsaly strukturu českého vzdělávacího systému a v motivujícím příspěvku představily atraktivní prvky pro studium v ČR. Celý seminář byl zakončen slavnostní recepcí na francouzském velvyslanectví v Bukvojském paláci.